

PHÂN TÍCH NHÂN VẬT TNÚ TRONG TÁC PHẨM RỪNG XÀ NU CỦA NGUYỄN TRUNG THÀNH

1. Dàn ý phân tích nhân vật Tnú trong Rừng xà nu

a. Mở bài:

- Sơ lược về tác giả và tác phẩm, giới thiệu nhân vật anh hùng Tnú.

b. Thân bài:

- Lai lịch, xuất thân và số phận đau thương:

+ Mồ côi, được sống và lớn lên trong vòng tay bảo bọc, nâng đỡ của dân làng Xô Man, một ngôi làng có truyền thống đánh giặc.

+ Tnú được thừa hưởng từ cái nôi truyền thống nhiều phẩm chất tốt đẹp và trở thành một con người mang vẻ đẹp kết tinh của cộng đồng, mà theo lời cụ Mết nói: “Đời nó khổ nhưng bụng nó sạch như nước suối làng ta”.

+ Phải tận mắt chứng kiến cái chết thương tâm của người vợ trẻ và đứa con chưa đầy tháng dưới tay giặc.

+ Bị giặc bắt, tra tấn, dùng nhựa xà nu đốt cháy mười đầu ngón tay của anh, khiến anh mất đi đôi bàn tay khỏe mạnh, đủ đầy.

=> Thử thách để giúp Tnú trưởng thành trong sự nghiệp cách mạng, cũng như củng cố và làm sáng rõ hơn lý tưởng chiến đấu và hy sinh cho sự nghiệp giải phóng dân tộc.

- Vẻ đẹp của tinh thần dũng cảm, lòng gan dạ, sự nhanh nhẹn, nhạy bén, không sợ hy sinh và tinh thần giác ngộ cách mạng sớm:

+ Khi còn bé đã xung phong làm nhiệm vụ nuôi giấu cán bộ, khi được anh Quyết hỏi có sợ bị bắn không, Tnú rất khẳng khái nhắc lại đúng lời cụ Mết rằng: “Cán bộ là Đảng. Đảng còn núi nước này còn!”, thể hiện tấm lòng kiên trung, sớm giác ngộ cách mạng từ những ngày còn thơ bé của Tnú.

+ Quyết tâm học chữ cho thật giỏi để làm cách mạng, có lần vì không nhớ nổi chữ mà Tnú đập vỡ bảng, thậm chí lấy đá đập vào đầu đến chảy máu.

+ Gan dạ và mưu trí khi đi liên lạc “Không bao giờ đi đường mòn...leo lên cây cao nhìn quanh một lượt rồi mới xé rừng mà đi, lột tất cả các vòng vây”, rồi qua sông không chọn chỗ nước êm mà cứ chọn chỗ thác mạnh mà bơi ngang để tránh khỏi tầm mắt của lũ giặc.

+ Khi bị giặc bắt, Tnú nhanh trí nuốt luôn cả thư, khi bị bắt giam Tnú cũng tìm cách vượt ngục để trở về buôn làng.

- Vẻ đẹp từ tấm lòng trung thành tuyệt đối với cách mạng, sự căm thù giặc sâu sắc và ý thức tổ chức kỷ luật cao:

+ Ngày bé khi đi đưa thư, chúng tra tấn Tnú dã man nhưng anh hờ hững lấy nửa chữ, sau 3 năm vượt ngục rồi trở về lãnh đạo dân làng chuẩn bị vũ khí đánh giặc.

+ Khi trưởng thành, Tnú lần nữa bị giặc bắt, châm lửa đốt mười đầu ngón tay, nhưng Tnú vẫn không hề hờ hững kêu lấy một tiếng, “người cộng sản không thêm kêu van”.

+ Sự khiêm khuyết của đôi bàn tay chính là động lực, là lời nhắc nhở, là ký ức đau thương về những gì kẻ thù đã để lại trong cuộc đời anh. Cũng chính đôi bàn tay ấy trở nên mạnh

mẽ, kiên cường dẫu rằng thiếu đi một đốt, nhưng bàn tay ấy vẫn cầm được súng, vẫn bóp được cò, thậm chí Tnú còn chính tay bóp chết được một thằng giặc khỏe mạnh.

- Vẻ đẹp từ tình cảm gắn bó sâu sắc với quê hương, với gia đình:

+ Tấm lòng yêu thương mẹ con Mai, cũng như nỗi đau đớn tột cùng khi không thể cứu kịp vợ con, quyết hy sinh thân mình để cứu mẹ con Mai.

+ Khi Mai mới sinh con, Tnú đã xé đồ của mình làm đôi để cho làm tấm địu con, đó là tấm lòng hy sinh, lòng yêu thương của một người cha đối với đứa con bé bỏng.

+ Có tình cảm sâu sắc với quê hương, anh yêu dân làng, yêu làng, nhớ từng kỷ niệm gắn bó với làng Xô Man, anh đi chiến đấu không chỉ vì mối thù của bản thân mà còn là để bảo vệ làng, bảo vệ mảnh đất quê hương.

c. Kết bài:

- Nêu cảm nhận về nhân vật Tnú.

- Ý nghĩa hình tượng nhân vật Tnú.

2. Bình giảng về hình tượng Tnú của Nguyễn Trung Thành

Rừng xà nu” của Nguyễn Trung Thành là một bản anh hùng ca về cuộc đấu tranh anh dũng của đồng bào Tây Nguyên trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Tác phẩm đã thể hiện sự trưởng thành của một thế hệ cách mạng trẻ trung, mưu trí. Kiên cường, mỗi nhân vật mang một vẻ đẹp riêng tiêu biểu cho cốt cách, linh hồn của mảnh đất Tây Nguyên anh hùng. Nổi bật nhất là nhân vật Tnú, nhân vật trung tâm của tác phẩm.

Ngay từ nhỏ Tnú đã là cậu bé thông minh, lanh lợi, gan dạ. Mồ côi cha mẹ từ nhỏ, Tnú được dân làng Xô Man đùm bọc, nuôi dạy lớn khôn. Tnú đã chứng kiến bao cảnh đau thương của dân làng Xô Man: “Giặc treo cổ anh Sút lên cây và đầu làng, chúng giết bà Nhan chặt đầu, cột tóc treo đầu súng” chỉ vì họ đã dám nuôi giấu cán bộ cách mạng. Tnú đến với cách mạng như một lẽ sống tự nhiên.

Trong Rừng xà nu nhân vật Tnú hiện lên với đầy đủ những phẩm chất và vẻ đẹp của một người anh hùng theo khuynh hướng sử thi, là hình tượng chung, vẻ đẹp tinh thần chung mà cả cộng đồng dân tộc đều hướng tới. Tính sử thi trước hết là bắt nguồn từ lai lịch và số phận của Tnú, anh từ nhỏ đã là đứa trẻ mồ côi, được sống và lớn lên trong vòng tay bảo bọc, nâng đỡ của dân làng Xô Man, một ngôi làng có truyền thống đánh giặc bất khuất từ bao đời nay. Chính vì thế bản thân Tnú từ khi còn nhỏ đã sẵn sàng cho đến khi trưởng thành đều được thừa hưởng từ cái nôi truyền thống nhiều phẩm chất tốt đẹp và trở thành một con người mang vẻ đẹp kết tinh của cộng đồng, mà theo lời cụ Mết nói: “Đời nó khổ nhưng bụng nó sạch như nước suối làng ta”. Tuy nhiên việc thiếu tình thương của cha mẹ từ nhỏ mới chỉ là một trong những mất mát nhỏ của Tnú, những ký ức đau thương của nhân vật này chủ yếu tập trung vào giai đoạn trưởng thành. Khi lớn lên Tnú yêu và lấy Mai, cô bạn cùng chơi từ thuở tấm bé về làm vợ, những tưởng hai người sẽ có cuộc sống hạnh phúc cùng đứa con mới chào đời, thì tai họa ập đến. Tnú làm cách mạng, trốn trên rừng, giặc bắt Mai và con anh làm mồi nhử, chúng tra tấn hành hạ dã man hai mẹ con đến chết. Tnú không thể cứu kịp vợ, phải tận mắt chứng kiến cái chết thương tâm của người vợ trẻ và đứa con chưa đầy tháng, nó trở thành đả kích và nỗi đau không thể nào nguôi trong lòng người anh hùng này. Không chỉ vậy, sau khi mất vợ, mất con, bị kịch vẫn không buông tha cho Tnú, anh bị giặc bắt, tra tấn, dùng nhựa xà nu đốt cháy mùi đầu ngón tay của anh, khiến anh mất đi đôi bàn tay khỏe mạnh, đủ đầy.

Như vậy có thể thấy rằng trong một khoảng thời gian ngắn nhân vật này đã phải nhận cả hai nỗi đau mạnh mẽ đả kích cả thể xác lẫn tâm hồn. Đó là số phận bi thương và bất hạnh, đồng thời cũng là những thử thách để giúp Tnú trưởng thành trong sự nghiệp cách mạng, cũng

như củng cố và làm sáng rõ hơn lý tưởng chiến đấu và hy sinh cho sự nghiệp giải phóng dân tộc. Bởi lẽ giờ đây trên vai người anh hùng không chỉ mang mối nợ nước, nợ quê hương mà hơn cả đó còn là mối thù nhà sâu sắc, mối thù của cá nhân, nó trở thành động lực mạnh mẽ thúc đẩy người anh hùng hoàn thiện bản thân và kiên cường hơn trong công cuộc đấu tranh chống giặc thù.

Tnú là hiện thân của sự trung thành tuyệt đối với cách mạng, với Đảng, là hiện thân của sự khỏe mạnh với bộ ngực rộng rãi, hai cánh tay khỏe chắc như lim, là sự bất khuất kiên cường đã được thử thách qua tra tấn dã man và sự tù đày của kẻ thù. Tnú cường tráng như một cây xà nu lớn. Tnú không hề biết sợ hãi, không hề biết khuất phục dù tàn bạo có hiện hình trong mũi súng hay lưỡi dao chém ngang dọc trên lưng. Trong một lần chuyển thư của anh Quyết gửi về huyện, Tnú bị giặc bắt. Họng súng chĩa vào tai lạnh ngắt, Tnú kịp nuốt luôn cái thư. Giặc giam cầm, tra khảo Tnú dã man, lưng Tnú dọc ngang vết dao chém nhưng anh quyết không khai một lời. Anh tìm cách vượt ngục về làng và tiếp tục sự nghiệp lãnh đạo dân làng chuẩn bị chiến đấu. Sức mạnh của anh dường như tăng thêm bởi sự hun đúc của một tình yêu lớn với một người con gái luôn luôn hiền dịu, nhường nhịn, của một gia đình hạnh phúc cùng Mai và đứa con nhỏ.

Vậy mà bằng ấy cái có, Tnú đã không cứu được mẹ con Mai khỏi bị kẻ thù giết hại. Cuộc đời Tnú gắn liền với những đau thương mà không chỉ riêng anh gánh chịu. Cái đau đớn mang trên thân xác Tnú là hiện hữu cái đau thương của dân làng Xô Man trong chiến tranh Mái ấm gia đình từng là mơ ước của biết bao đôi thanh niên ấy bỗng chốc tan nát bởi sự tàn ác của kẻ thù. Mai và con anh bị kẻ thù giết chết ngay trước mắt anh. Tnú không cứu được vợ, được con, đau đớn hơn chính bản thân anh cũng trở thành nạn nhân của sự bạo tàn mà kẻ thù đang sử dụng. Vì Tnú cũng chỉ có tay không giữa quân thù đầy vũ khí. Hình ảnh mười đầu ngón tay rừng rực cháy bởi nhựa xà nu như mười ngọn đuốc không chỉ có ý nghĩa tố cáo tội ác quân thù hay nói lên lòng dũng cảm của người chiến sĩ cách mạng mà còn nói lên một chân lý sâu sắc và tàn nhẫn : khi một Tnú có ý chí mà tay không thì ngay thứ nhựa xà nu thân thiết cái khối chất thơm ngào ngạt và như đọng nắng quê hương kia cũng có thể trở thành ngọn lửa hủy diệt chính những bàn tay vẫn hằng ngày chăm sóc, vun trồng cho nương rẫy.

Một vẻ đẹp nữa không thể không nhắc đến ở Tnú đó là tình cảm gắn bó sâu sắc với quê hương, với gia đình. Phải nói rằng vẻ đẹp mang khuynh hướng sử thi của người anh hùng Tnú sẽ là thiếu sót nếu không đề cập đến phương diện tình cảm, tình nghĩa của nhân vật này. Nổi bật nhất và thấy rõ nhất đó chính là tình cảm của Tnú dành cho gia đình, tấm lòng yêu thương mẹ con Mai, cũng như nỗi đau đớn tột cùng khi không thể cứu kịp vợ con. Tnú dù lúc ấy biết rõ rằng nếu anh nhảy ra thì sẽ bị giặc bắt, thế nhưng trước sự nguy nan của người thân Tnú không nghĩ được nhiều như thế, anh quyết hy sinh thân mình để cứu mẹ con Mai. Đôi vòng tay vững vàng rắn chắc như lim ấy của Tnú ôm lấy vợ con đang hấp hối, thể hiện tấm lòng yêu thương sâu sắc và trách nhiệm bảo vệ gia đình của một người đàn ông. Một chi tiết nữa cũng thể hiện tình cảm của Tnú với gia đình, ấy là khi Mai mới sinh con, Tnú đã xé đồ của mình làm đôi để cho làm tấm điu con, đó là tấm lòng hy sinh, lòng yêu thương của một người cha đối với đứa con bé bỏng.

Bên cạnh tình cảm với gia đình, thì Tnú còn có những tình cảm sâu sắc với quê hương, anh yêu dân làng, yêu làng, nhớ từng kỷ niệm gắn bó với làng Xô Man, anh đi chiến đấu không chỉ vì mối thù của bản thân mà còn là để bảo vệ làng, bảo vệ mảnh đất quê hương nơi đã nuôi anh khôn lớn, cho anh giác ngộ cách mạng.

3. Cảm nhận về nhân vật Tnú trong Rừng xà nu

Nguyễn Trung Thành hay còn có bút danh là Nguyên Ngọc là một trong những nhà thơ nổi tiếng trưởng thành từ cuộc kháng chiến chống Mỹ, không chỉ sáng tác văn chương phục vụ cách mạng mà ông còn trực tiếp tham gia chiến đấu ở chiến trường miền Nam, đặc biệt là những năm giặc Mỹ bắn phá ác liệt nhất. Quá trình sống và chiến đấu nhiều năm trên mảnh đất Tây Nguyên đầy nắng và gió, gắn bó cùng với những con người nơi đây đã để lại trong trái tim tác giả nhiều ấn tượng sâu sắc. Điều đó trở thành tiền đề giúp tác giả viết nên nhiều tác phẩm xuất sắc về đề tài “chiến tranh cách mạng - lực lượng vũ trang” dựa trên hình tượng chiến trường Tây Nguyên đầy máu, lửa cùng những người con anh hùng, mang đậm khuynh hướng sử thi và cảm hứng lãng mạn. Trong tác phẩm nổi tiếng và xuất sắc nhất của mình - Rừng xà nu, Nguyễn Trung Thành xung quanh việc khắc họa hình ảnh dân làng Xô-man đánh Mỹ và hình tượng cây xà nu kiên cường giữa mưa bom bão đạn, thì nhân vật Tnú chính là điểm sáng rực rỡ mà tác giả tập trung khai thác, khắc họa thông qua nhiều hình thức khác nhau, để làm nổi bật nên những phẩm chất anh hùng của con người Tây Nguyên trong cuộc kháng chiến chống Mỹ đầy gian khổ.

Mới 10 tuổi, Tnú đã thay người lớn vào rừng tiếp tế cho cán bộ. Tnú nhớ như in lời cụ Mết: “Cán bộ là Đảng, Đảng còn thì núi nước này còn”. Khi đi liên lạc, Tnú không đi đường mòn, “cứ xé rừng mà đi lọt qua tất cả các ổ phục kích của giặc. Khi qua sông, Tnú không thích qua chỗ nước êm, cứ chọn chỗ thác mạnh mà bơi ngang, cưỡi trên thác băng băng như một con cá kình”. Trong một lần đi liên lạc, không may Tnú bị giặc bắt giam cầm 3 năm, bị tra tấn dã man song vẫn cương quyết không khai nửa lời.

Khi trốn thoát khỏi ngục trở về với dân làng, Tnú đã trở thành một cán bộ cách mạng, trưởng thành về mọi mặt. Anh trở thành người lãnh đạo của dân làng Xô-man. Cùng với dân làng Tnú chuẩn bị giáo mác cho cuộc chiến đấu sắp tới. Tnú cũng gặp lại Mai - cô bạn gái năm xưa cùng đi liên lạc, đi tiếp tế cho cán bộ nay trở thành bạn đời của anh.

Tnú đã phải chịu đựng và vượt qua một bi kịch lớn về tình cảm. Bọn giặc kéo đến làng Xô-man lùng bắt Tnú nhưng không được. Chúng bắt Mai và đưa con vừa đầy tháng tuổi ra tra tấn. Bọn giặc dùng một cây sắt tra tấn mẹ con Mai: “ở chỗ hai con mắt anh bây giờ là hai cục lửa lớn”.

Tnú là con của dân làng Xô-Man. Dân làng Xô-Man nuôi dưỡng, đùm bọc anh, cứu mạng anh. “Nó là người Sa Trá mình, cha mẹ nó chết sớm, làng Xô-Man này nuôi nó. Đời nó khổ nhưng bụng nó sạch như nước suối làng ta”. Chính tình thương yêu của đồng bào đã đem lại cho anh niềm tin yêu cuộc sống, tin vào chính mình, gắn bó sâu sắc với bản làng quê hương, với những gì thân thuộc như tiếng chày giã gạo của những cô gái, con nước mát lạnh đầu bản, những cụ già, những em nhỏ,... sau ba năm đi lực lượng, được về thăm làng, Tnú thấy bồi hồi, xúc động trước cảnh vật thân thuộc quê hương.

Ngay từ nhỏ anh đã là người gan dạ, dám đi tiếp tế lương thực cho cán bộ, làm liên lạc cho cán bộ từ xã lên huyện. Và cũng từ đây Tnú bộc lộ một trí tuệ hơn người. “Nó không thích lội nước chỗ êm cứ lựa chỗ thác mạnh mà bơi, vượt lên mặt nước, cưỡi lên thác băng băng như con cá kình” bởi theo Tnú “Qua chỗ nước êm thằng Mĩ - Diệt hay phục, qua chỗ nước mạnh nó không ngờ”. Giặc vây các ngã đường thì Tnú leo lên một cây cao, nhìn quanh một lượt rồi xé rừng mà đi, lọt qua tất cả các vòng vây. Tnú nghe theo anh Quyết, cố học chữ để sau này thay anh lãnh đạo cách mạng. Quyết tâm học chữ của Tnú thể hiện dứt khoát trong hành động tự đập hòn đá vào đầu, máu chảy ròng ròng khi cậu thua Mai trong việc nhớ những con chữ. Tnú từ nhỏ đã tâm niệm trong đầu câu nói của cụ Mết: Cán bộ là Đảng, Đảng còn, núi nước này còn.

Khi trưởng thành những phẩm chất anh hùng trong Tnú ngày càng được bộc lộ rõ nét hơn. Sau khi vượt ngục tìm về với buôn làng, Tnú chọn người bạn tuổi thơ từng gắn bó với mình

làm vợ, những tưởng sẽ hạnh phúc bên gia đình nhưng ngờ đâu bọn địch dã man đã tàn nhẫn vùi dập thứ hạnh phúc ấy. Bọn chúng tìm đến và bắt vợ con anh nhằm khiến anh phải ra mặt, chứng kiến sự dày vò người thân của bọn địch khiến anh đau khổ vô cùng. Khi mẹ con Mai chết, lòng Tnú như thắt lại, chẳng còn điều gì mất mát và đau đớn hơn là cái chết của những người mà mình yêu thương nhất: "Anh đã bứt đứt hàng chục trái vả mà không hay... Chỗ hai con mắt anh bây giờ là hai cục lửa lớn". Nỗi đắng cay giờ đây hóa thành nỗi căm phẫn, bọn giặc kia đã phá nát gia đình anh. Giặc bắt Tnú, chúng nhấn tâm hành hạ anh một lần nữa, dùng dây rừng trói người lại, chúng tẩm nhựa xà nu đốt cháy mười ngón tay anh. Mười ngón tay cháy rục như mười ngọn đuốc kia thực đau đớn biết nhường nào, nhưng Tnú không hề gì mà chỉ thấy nhói đau trong lòng "không cảm thấy cháy ở mười đầu ngón tay mà nghe lửa cháy ở trong lòng ngực, ở bụng". Bao sóng lòng giờ đây dồn lên trong tiếng hét "giết" như một lời căm phẫn tột cùng, một lời hiệu triệu tất cả nhân dân phải đứng lên hành động, giết chết lũ giặc bạo ngược kia, "chúng nó đã cầm súng, mình phải cầm giáo", không thể để yên cho một lũ ngang ngược hoành hành trên đất của buôn làng, của những ngôi nhà rông yên bình giữa núi rừng bạt ngàn, trù phú.

Số phận và tính cách của nhân vật Tnú tiêu biểu cho người dân làng Xô Man với những phẩm chất đẹp đẽ của con người Tây Nguyên. Anh xứng đáng là một tấm gương cho cụ Mết giáo dục truyền thống cho thế hệ trẻ. Nhân vật Tnú là một hình tượng đẹp góp phần tô đẹp chủ đề và làm nên màu sắc sử thi cho truyện ngắn Rừng xà nu.

4. Suy nghĩ về hình tượng Tnú của Nguyễn Trung Thành

Nguyễn Trung Thành là gương mặt tiêu biểu của văn xuôi hiện đại Việt Nam, sinh ra ở Quảng Nam nhưng nhà văn lại có tình cảm sâu đậm với mảnh đất Tây Nguyên. Nếu kháng chiến chống Pháp ông đã từng có tiểu thuyết đất nước đứng lên viết về mảnh đất và con người Tây Nguyên anh hùng được trao giải nhất giải thưởng Văn học Việt Nam 1945 - 1955 thì thời kì kháng chiến chống Mỹ ông lại có truyện ngắn Rừng xà nu thể hiện một cách hào hùng chủ nghĩa anh hùng cách mạng của nhân dân Tây Nguyên trong cuộc chiến tranh vệ quốc vĩ đại. Trong tác phẩm nhà văn thành công trong việc xây dựng một số hình tượng nghệ thuật trong đó hình tượng nhân vật Tnú là một biểu tượng đẹp đẽ, là một thành công nghệ thuật góp phần làm nổi bật chủ đề tư tưởng tác phẩm.

Tnú là nhân vật chính của truyện ngắn. Vốn mồ côi cha mẹ từ nhỏ, Tnú lớn lên nhờ sự đùm bọc nuôi dưỡng của dân làng Xô Man có lẽ vì thế mà hơn ai hết "Tnú gắn bó với dân làng và có những phẩm chất của dân làng". Bản chất của Tnú: chân thật, tốt bụng. Đúng như lời cụ Mết nói "đời nó khổ nhưng bụng nó sạch như nước suối làng ta".

Trong giai đoạn đất nước trải qua những cuộc chiến tranh khốc liệt, đã có biết bao người anh hùng, chiến sĩ cán bộ không quản ngại xả thân vì sự nghiệp nước nhà. Nhân dân khắp nơi trên đất nước đều hòa chung không khí chiến đấu, từ vùng đất "Việt Bắc" đáng mến, cho tới Tây Nguyên bạt ngàn, người dân trên dải đất hình chữ S đều luôn mang cao tinh thần chiến đấu, cầm vũ khí đứng chống lại kẻ thù của dân tộc.

Nhân vật Tnú là một trong những nhân vật trung tâm của câu chuyện, bên cạnh cụ Mết, Mai, Dít tới bé Hen. Tnú lớn lên cùng dân làng Xô man. Dân làng đã nuôi dưỡng, đùm bọc và tiếp lửa tinh thần chiến đấu trong tâm trí của Tnú. "nó là người Sa Trá mình, cha mẹ nó chết sớm, làng Xô man này nuôi nó". Tuy anh mồ côi cha mẹ từ nhỏ, nhưng cuộc đời anh vẫn dành trọn tình thương của cả dân làng. Anh lớn lên trong những cánh rừng xà nu bạt ngàn, trong tiếng chày giã gạo của những cô gái, của những cụ già lão làng. Được thấm nhuần tư tưởng của Đảng, Tnú lớn lên đã luôn ý thức được con đường đi của Cách Mạng. Từ khi còn nhỏ, Tnú đã sớm tỏ ra là một người chiến sĩ nhí gan dạ. Tnú đã cùng Mai xung phong vào rừng bảo vệ anh Quyết - một cán bộ cốt cán của nhà nước. Tuy nhỏ nhưng tiềm thức không hề bị

khấp sợ trước quân thù. Có lần vượt thác, chuẩn bị lên bờ thì họng súng đen ngòm đã chĩa vào gáy anh, thế nhưng anh quyết giữ bí mật của bức thư mà anh Quyết đã trao. Có lần anh bị giặc bắt, quân thù tra tấn dã man để hỏi “Cộng sản ở đâu”. Tnú đã quả quyết, ngang nhiên trả lời rằng “Cộng sản ở đây này”. Chẳng hề một chút lung lay, run sợ, anh kiên cường trả lời với tư tưởng tự hào nhất vì được đứng trong hàng ngũ của những người làm cách mạng.

Việc dân làng Xô Man mài vũ khí đã trở thành mối đe dọa với kẻ thù, bởi vậy chúng đã kéo đến làng hòng đàn áp. Và nhằm bắt được Tnú chúng đã bắt Mai và đứa con mới sinh của Tnú để uy hiếp anh. Chứng kiến vợ và con oằn mình chống lại những cơn mưa roi của kẻ thù, Tnú không thể kiềm chế đã xông ra để cứu vợ con dù biết chắc mình sẽ rơi vào cái bẫy của kẻ thù. Nỗi đau của những người thân, đã thổi bùng trong Tnú ngọn lửa căm thù: “Ở chỗ hai con mắt anh bây giờ là hai cục lửa lớn” đó là ngọn lửa lòng căm hận sâu sắc, đó cũng là khơi nguồn sức mạnh trong Tnú.

Nhưng dù mang trong mình sức mạnh Tnú cũng không thể cứu được vợ con, dưới cơn mưa roi tàn ác của kẻ thù, hai mẹ con Mai đã chết, đây là bi kịch, nỗi đau lớn nhất trong cuộc đời Tnú. Không bảo vệ được gia đình, mà chính Tnú cũng phải chịu sự tra tấn, hành hạ dã man. Kẻ thù thâm độc, đã sử dụng nhựa cây xà nu để đốt cháy những ngón tay anh. Hình thức tra tấn dã man, không để Tnú chết một cách nhanh chóng mà bắt anh chịu đựng nỗi đau về thể xác. Mười đầu ngón tay của Tnú trở thành ngọn đuốc rực sáng. Nhưng khi nỗi đau đã vượt ngoài giới hạn chịu đựng, anh không còn cảm thấy đau nữa: “Trời ơi! Cha mẹ ơi! Anh không cảm thấy lửa ở mười đầu ngón tay nữa ... Nhưng trời ơi! Cháy, chết cả ruột gan đây rồi”. Sử dụng câu cảm thán với điệp từ đã diễn tả chân thực nỗi đau của Tnú phải chịu đựng. Nhưng đối lập với nỗi đau này là khả năng chịu đựng phi thường. Nếu ở trên tội ác của kẻ thù được tô đậm bao nhiêu thì ở dưới sự kiên trung bất khuất của Tnú được nhấn mạnh bấy nhiêu. Chính lúc tưởng như không thể chịu đựng được Tnú nghĩ đến đảng, cách mạng, lời hứa của mình với kháng chiến. Đó chính động lực tiếp thêm sức mạnh để Tnú vượt qua thử thách này.

Tnú bị kẻ thù bắt và đốt mười ngón tay bằng nhựa xà nu "Một ngón tay Tnú bốc cháy. Hai ngón, ba ngón. Không có gì đượm bằng nhựa xà nu. Lửa bắt rất nhanh. Mười ngón tay đã thành mười ngọn đuốc". Trong một đêm, Tnú đã phải chịu sự tra tấn kinh khủng về tinh thần và nỗi đau đày về thể xác. Đó là bi kịch đau thương nhất của một con người có thể phải trải qua. Khi bị địch bắt trói chuẩn bị tra tấn, anh vẫn nghĩ cho cách mạng. Kẻ thù đốt mười ngón tay, ngọn lửa như thiêu đốt ruột gan nhưng Tnú quyết không kêu nửa lời. Tnú có thừa lòng dũng cảm, tình yêu thương và sức mạnh thể chất nhưng anh không bảo vệ được hạnh phúc của mình vì chỉ có hai bàn tay trắng. Nhưng với sự gan góc, kiên cường của người dân Tây Nguyên thì không có gì là không thể vượt qua.

Nhân vật Tnú kết tinh đầy đủ số phận đau thương, tinh thần quật khởi và những phẩm chất tốt đẹp của người dân Tây Nguyên. Ở anh vừa có vẻ đẹp và những đặc điểm chung của người chiến sĩ cộng sản lại vừa có điểm riêng khỏe khoắn, hồn hậu và có phần hoang dã, do mảnh đất Tây Nguyên hun đúc mà thành. Bước ra từ câu chuyện của cụ Mét, Tnú như một người anh hùng trong sử thi, được người dân yêu quý. Nhưng người anh hùng đó không xa xôi mà hòa nhập, gần gũi, bắt nhịp vào thời đại mới, mang sức mạnh của dân tộc.